

СЕКЦІЯ 11. МІЖНАРОДНЕ ПРАВО; ПОРІВНЯЛЬНЕ ПРАВОЗНАВСТВО

РОЛЬ ЖЕНЕВСЬКОЇ ДЕКЛАРАЦІЇ ПРО ЗБРОЙНЕ НАСИЛЛЯ В МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОМУ МЕХАНІЗМІ ЗАПОБІГАННЯ ЗБРОЙНОМУ НАСИЛЛЮ

Вовк С.О.

*кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри політології та правознавства
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»*

Застосування збройного насилля з боку політичних сил чи окремих суб'єктів породжує низку наслідків, які знаходять прояв в усіх сферах життя як суспільства окремої держави, так і всього людства в глобальному контексті. Тобто, збройне насилля призводить до наслідків, які ставлять під загрозу розвиток як суспільства окремої держави, так людства в цілому.

Головна мета громадянського суспільства разом з урядами країн, міжнародними організаціями скоординувати свої дії й спрямувати зусилля, в першу чергу, на попередження збройного насилля та зменшення масштабів застосування останнього.

У червні 2006 р. Швейцарія і ПРООН запросили кілька держав, міжнародних агентств і організацій громадянського суспільства взяти участь у зустрічі на рівні міністрів в Женеві. Її метою було визначення конкретних заходів для запобігання та зменшення масштабів поширення збройного насилля у всьому світі і поліпшення перспектив сталого розвитку.

Результатом зустрічі стала Женевська декларація про збройне насилля і розвиток від 7 червня 2006 р., яка ставить за мету зменшення збройного насилля, як під час конфліктів, так і в ситуаціях, непов'язаних з конфліктом. Декларація зазначає, що збройне насилля є як причиною, так і наслідком недостатнього рівня розвитку і виступає основною перепорою на шляху досягнення мети в сфері розвитку, яка сформульована в Декларації тисячоліття.

Декларація передбачає наступні заходи щодо зменшення масштабів збройного насилля і попередження збройних конфліктів:

а) заохочувати попередження і вирішення конфліктів та підтримувати процеси постконфліктного відновлення;

б) припиняти розповсюдження, незаконний оборот і невідповідне використання стрілецької зброї, легкого озброєння і боєприпасів і сприяти ефективному скороченню озброєння, постконфліктному роззброєнню, демобілізації і реінтеграції і контролю за стрілецькою зброєю;

в) забезпечувати повагу до прав людини, заохочувати мирне вирішення конфліктів на основі справедливості і законності;

г) сприяти формуванню ефективних і підзвітних органів громадської безпеки;
д) забезпечувати спрямованість ініціатив з попередження і скорочення збройного насилля на конкретні фактори і групи ризику [1].

Основна група держав-учасників (Бразилія, Великобританія, Гватемала, Індонезія, Іспанія, Кенія, Колумбія, Таїланд, Марокко, Нідерланди, Норвегія, Філіппіни, Фінляндія, Швейцарія) розробила Основи для виконання Декларації, які передбачають три напрями діяльності:

I. Пропаганда, розповсюдження інформації і узгодженість дій для інформування громадськості всього світу про негативний вплив збройного насилля на розвиток. Основним інструментом в цьому напрямі виступають міжнародні і регіональні конференції.

II. Моніторинг з метою з'ясування масштабів, рівнів і поширення збройного насилля і його негативного впливу на розвиток. Це завдання покладено на інститут SmallArmsSurvey, який співпрацює з дослідниками з усього світу для прийняття директивних документів (як от «Глобальний тягар збройного насилля») і обробки емпіричних досліджень глобальних, регіональних і локальних аспектів дослідження.

III. Розробка програм для забезпечення розвитку шляхом попередження і зменшення масштабів насилля в проблемних державах. Головну роль в цьому напрямку відіграють ПРООН, Організація економічного співробітництва і розвитку, міжнародні донор, з яким співпрацює Секретаріат Женевської Декларації.

Декларація послужила основою для подальших кроків щодо попередження збройного насилля на міжнародно-правовому рівні. У листопаді 2008 р. Генеральна асамблея ООН прийняла резолюцію (A/RES/63/23), запропоновану Основною групою учасників і іншими партнерами, яка вимагала від Генерального секретаря ООН дізнатися думки держав-учасників про взаємозв'язок між збройним насиллям і розвитком. Відповідно до цієї резолюції Генеральний секретар ООН представив на Генеральній асамблеї ООН в листопаді 2009. р доповідь «Сприяння розвитку за допомогою зменшення масштабів і попередження збройного насилля» (A/64/228) [2].

Отже, Женевська декларація про збройне насилля і розвиток як складова міжнародно-правового механізму запобігання збройному насиллю, по-перше, на правовому рівні закріпила визнання з боку світового співтовариства руйнівний вплив збройного насилля на розвиток; по-друге, передбачає в своїх нормах, перш за все, партнерство глобальних і регіональних акторів, об'єднаних метою забезпечити безпеку і розвиток.

Література:

1. Женевская декларация о вооруженном насилии и развитии от 7 июня 2006 г. // https://digitallibrary.un.org/record/577630/files/A_CONF.192_2006_RC_2-RU.pdf

2. Доклад Генерального секретаря ООН на Генеральной Ассамблеи ООН в ноября 2009 года «Содействие развитию посредством уменьшения масштабов и предупреждения вооруженного насилия» (A/64/228) // <http://www.poa-iss.org/CASAUUpload/ELibrary/A-64-228-Rus.pdf>